

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

Kako pri nas gospodarijo.

Naši listi so priobčili nekaj podatkov o Narodni banki. Dolga klobasa kakor jih po navadi pišejo različni strokovnjaki, ki je pa vendar zanimiva in poučljiva tudi za preprostega človeka.

Banka nosi častljivo ime »Narodna« in je, v kolikor seveda služi za odiranje naroda, v resnici tudi narodna. Pred kratkim so se zbrali delničarji tega sodobnega stroja za izsesavanje ljudskih žuljev, da razdele čisti dobiček v lanskem letu. Kosmati dobiček (zelo posrečen prevod iz nemščine, kajti gospodarji tega zavoda, ki tako brezobzirno kradejo denar iz žepa lačnih ljudi, morajo imeti res kosmato vest) znašajo 74.218.208 Din 85 par. Če se odšteje vse druge stroške, ostane še vendar okrogla vsota 57.729.965 Din 46 par. To je torej čisti (pravi kosmati!) dobiček tega peklenškega stroja, ki so ga gospodarji razdelili takole: ravnatelju, upravnemu in nadzornemu odboru ter bančnemu uradništvu so darovali 3.463.797 Din 92 par. Državi so dali 30.827.801 Din 55 par. Delničarji pa dobe na račun delnic 20.551.867 Din 71 par.

Ni treba posebne gospodarske učenosti, da človek razume, kako nesramno kapitalisti mešetarijo z denarjem, ki jim ga nosi nezavedno bedno ljudstvo. Čisti dobiček, ki sta ga duševni in ročni delavec zaslužila s težkim delom, gre v nenasitne žepe bankirjev in države, ki bo te milijone porabila za orožje in maskaradno uniformiranje kmetskih in delavskih sinov. Oni pa, ki so te milijone zaslužili s poštenim delom in jim primanjkuje vsakdanjega kruha, se lahko obrišejo pod nosom in služijo za beraške groše še dalje svojim izkoriščevalcem. Te piavke pa so tako predrzne, da se niti ne sramujejo pisati javno o svojem oderuštvi. Računajo pač s tem, da se preprosto ljudstvo itak ne zaveda, kaj pomenijo te številke in odkod je ta denar. Deloma je res, deloma jih pa lahko potolažimo, da je oči, ki vidijo to vnebovpijočo krivico, od dne do dne več in da je vsaka mera enkrat polna. Le tako naprej! Čim bolj boste odirali in gnali ljudstvo v pogubo, tem prej se bodo odprle oči tudi onim ki so danes še slepi ali pa nosijo zaprašena očala.

Socialistična misel se utrjuje!

To nam pričajo naši lepo uspeli shodi v slovenigraškem in mozirskem srezu, ki jih je priredila naša stranka. Skoro na vseh shodih je govoril sodr. Koron. Njegove stvarne govore so zborovalci povsod mirno in pazljivo poslušali in jim pritrjevali. V več krajih se je po referatu razvila stvarna debata, ki je naši stvari

zelo koristila. Iz tega je razvidno, da se da z našimi volilci razpravljati s stvarnimi argumenti brez vsake demagogije. Povsod, kjerkoli smo postavili temelje, so nam ostali ohranjeni. Čeprav dela klerikalna stranka proti nam z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, hujska ženo proti možu, o katerem slutiti, da je socialist, ali

O ČE.

(Dalje.)

Tako sem živel med materino ljubeznijo in očetovo okornostjo dan za dnem. Pozimi sem lovil pod hrastom za hrišo šoje in druge prismojene ptice, ki so vtikale glave v moje zanjke, postavljali sem pod kozolcem snežne močice, ki sem se jih bal sam, ko je legel na zemljo mrak, pomagal sem očetu plesti košare in kradel skrivaj suho sadje iz materine skrinje. Včasih sem svoje tatinske sposobnosti posvetil tudi smetani, sladkorju in drugim sladkim stvarim. Toda pri tem sem imel večkrat tudi smolo. Če sem pozabil, da je moj nos pregloboko pogledal v smetano in sem junaško zlezel na peč, kakor da sem docela nedolžen, je prišla mati, pogledala je, dokimala z glavo in začul sem njene lažnjivo-stroge besede:

»Aha, mrha, si že spet lazil po skledah? Kaj ti nisem že stokrat povedala,

da smetana ni zate? Odkod naj vzamem denar za petrolej milo, za vaše srajce, ki jih trgate, kakor da rastejo s plevelom na njivi?«

In če je bila posebno slabe volje, me je pogostila s suho trsko, ki se je pa nisem bal bogve kako.

Janezek je rasel in postajal Janez, ki se pa ni zavedal, da živi, kakor se ne zaveda pretežna večina vsakdanjih ljudi. Bil sem jurček v samotnem gozdu, ki je pognal iz zemlje in čaka, kdaj ga pobere človeška roka. Dolgočasno bi bilo pripovedovati, kako sem dobil prve hlače, kako sem spravił srečno pod streho srajco, ki mi ni dala miru, dokler nisem prepričal matere, da sem že korenjak, kako me je udaril po licu škof in dejal, da sem postal Kristov vojščak in kako se je približal čas ko je bilo treba dati vaškim pažlavcem slovo in nastopiti trnjevo pot iz očetove hiše do ljudske šole. Vse to je že stokrat povedano, in nepotrebno bi bilo

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Francišškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

da čita naše časopise, in prireja neštete misijonske obrede — nič ne bo pomagalo tam in pri tistem, ki se je prepričal, da politika nima z vero nobenega opravka. Vera je po našem programu za vsakega zasebna zadeva. Počasi in s stvarnim izobraževalnim delom bomo premagali tudi te zapreke, ki nam jih dela klerikalno fanatična duhovščina. Mnogokrat dosežejo zagriženi župniki in kaplani baš nasprotno, kar mislijo in hočejo. V vseh krajih delajo naši zaupniki naporno agitatorično brezplačno službo za socialistično stvar, ki je več vredna, kakor vsi milijoni radikalne in drugih strank. Le tako naprej sodrug! Vsi, ki se zavedate, da je naša stranka stranka siromakov, ki ne premore toliko, da bi razsipavala z brezplačnimi časopisi in plačanimi agitatorji, si postavljate velik spomenik, spomenik svobode in socializma. 18. marca, v nedeljo, bo izšla naša stranka čista in zmagovita iz volilnega boja. Vsi, ki trpite in ste spoznali, kdo vam dela krivico, boste vrgli kroglico v 8. skrinjico.

KAREL MARKS NA ZADNJI POTI.

17. marca 1883 so pokopali na pokopališču Highgate v Londonu Karla Marksa. Samo malo ljudi ga je spremlilo na zadnji poti. Par sobojevnikov iz časov komunistične zveze in francoske revolucije, Engels, Leßner, Lochner, Liebknecht, oba zeta pokojnikova Laforgue in Longuet, potem še dva Marksova prijatelja: kemik Schorlemmer in živaloslovec Ray Lancaster.

Samotno je bilo torej ob grobu. Ni bilo slavnih zastopnikov znanosti, ki jim je dal Marks novih snovi za nadaljnje de-

ponavljati še enkrat. Korak, ki sem ga storil takrat, ko sem prvič prestopil prag šolskega poslopja, pa se mi zdi preveč zanimiv, da bi ga prezrl. Kaj je šola in čemu morajo otroci obiskovati te zidane in po navadi na deželi največje hiše, o tem se mi ni niti sanjalo in še danes se bojim odgovoriti na to vprašanje, ker mi bo gotovo kdo očital, češ, ležeš z nosom tja, kjer ni njegovo mesto. Takrat sem se samo zavedal, da moram v šolo, ker sta mi oče in mati tako zapovedala in ker je tudi starejši brat hodil v šolo. Pravili so mi, da so tam stroge gospodične in gospodje, ki uče človeka čitati, pisati, računati in druge podobne španske zadeve, da so zelo hudomušni in če jih človek ne uboga, ga celo zlasajo in postavijo v kot. Vse to mi ni bilo posebno všeč in nikoli ne bom pozabil, kako sem stisnil pod pazduho platneno torbico z nekakimi cunjami podobnimi knjigami in s starim peresom, ki sem jih bil podedoval od brata.

Volilci, ki se zavedate svojih pravic, vrzite kroglico dne 18. marca na Štajerskem v 8. skrinjico na Kranjskem v zadnjo, ki je tudi 8!

lo, za zgodovino in ekonomijo. Pa še več, na zadnji poti ga ni spremil niti en zastopnik delavskega razreda tiste dežele, kjer je Marks živel in umrl. Marks torej ni žel slave — ni umrl kakor triumfatorji.

Marks ni žel sadu za seme, ki ga je vsejal. Stara tragedija duha se je ponovila: »Tudi ta duh je nehal delati, predno je njegovo delo moglo priti do moči na svetu.« Toda po Marksovi smrti je naglo rastlo delavsko gibanje v Marksovem duhu — in danes čimdalje bolj živi in dela njegov duh v vrstah razredno zavednega proletariata. — Sodelovati za uspešen razvoj marksizma naj nas vedno opominja 40letnice smrti — našega učitelja.

S škisi in pagati.

Golouhovski gospodi, ki jo je Slovenija pognala v svoj zadnji kotiček na severu, se ruši streha nad glavo. Organizacije in kraji, ki so stali še pred par tedni pod njenim vplivom, ji odpovedujejo — Sv. Lovrenc na Pohorju, Ribnica na Pohorju, Fram in Slovenska Bistrica, Pragersko in Maribor sam, kjer je že položen temelj za pravo organizacijo SSJ in KDZ. Ni čuda potem, da je svoje mandate položilo na zadnji škis in pagat: Zmagati za vsako ceno, magari z zločinom! In tako se je mariborski tur odprl in iz njega izteka gnoj po vsej Sloveniji, zastrupljajoč jo s svojim smradom.

Ves boj mariborskega disidentizma se je osredotočil na našo stranko. Laž, zavijanje, psovka, volilna sleparija, demagogija, »idejno« obrekovanje oseb, brez dokazov, brez vzrokov, dežujejo kar tako na shodih, sestankih, v osebnih razgovorih, v okrožnicah in pismih, letakih, v »Enakosti«, v »Volksstimmi«. To, kar počenjata ta dva lista v zadnjih dveh tednih, ni še doslej nikoli počenjala najbolj umazana klerikalna cunjia in to pri Slovencih nekaj pomeni.

Zdi se, da je mariborskemu separatizmu strah pred smrtjo zmedel poslednjo jasno misel, ker ves tisti gnusni naskok, ki ga vodi proti naši stranki, ga vodi pravzaprav proti eni sami osebi, meneč, da bo stranko upropastil, če to osebo upropasti. Ta oseba je sodr. Bernot. Kot bivšega oficirja, kot moža in očeta, zaradi inseratov v »Napreju« itd. itd., noben njegov korak, nobeno njegovo dejanje jim ni dovolj pošteno, da bi ga s svojimi umazanimi jeziki, s prostaškim potvorjenjem ne

ponižali do cestnega blata in ga predstavili ljudstvu kot zločin. Dobro vedo, da jih čaka za to njihovo smradljivo kampanjo strašna kazen, a to jim je vseeno — samo da se zgodi po volitvah in da dosežejo svoj namen pred volitvami — nezaupanje ljudstva do naše organizacije in glasove zase.

Zaman se je s par članki boriti proti volilnemu sleparstvu, nič ne pomaga v kratkem tednu pred volitvami pozvati obrekovalce na odgovor pred merodajno mesto. Slučaj Mihevčev, ki je sodr. Bernota istotako obrekoval kot denuncianta, a nam je pravni birokratizem onemogočil obračun žnjim do časa po volitvah, je služil Golouhovskim zavijačem za vzgled. Nastopili so z lažmi, ki zahtevajo zadoščenja, šele v zadnjih dveh tednih pred volitvami, ko je obračunati nemogoče. Edino, kar nam ostane, je to, da se obrnemo do vse poštene socialistične javnosti in jo pozovemo, naj se od smrada, ki se razširja iz Maribora, ne da omamiti. Naša kratka konstatacija je ta: Vse, kar pišeta »Enakost« in »Volksstimme« o sodr. Bernotu kot oficirju, možu, očetu, za inserate odgovornemu funkcionarju itd., je podla laž, zavita slenarija. V strankinem interesu predvsem bodo obrekovalci prisiljeni dokazati, kako umazane in neutemeljene so njihove trditve. To je naša beseda. Kdor pa meni, da so tiste trditve resnične in dela za namišljene grehe ene same osebe odgovorno vso organizacijo, mu ne moremo nič drugega reči, nego naj se le iz te organizacije takoj odstrani. Naj glasuje za Golouhovce. Nam bodo v zadoščenje odgovori Sv. Lovrenca in Ribnice na Pohorju, s Pragerskega, iz Fram, Slovenske Bistrice, Maribora samega in iz vseh krajev, ki se še bodo v mariborskem okrožju priključili našemu protestu proti kanibaliziranju socialistične ideje in taktike s strani ljudi, ki so socializem doslej izrabljali samo v dosego svojih mandatarskih in koritarskih ambicij. Naši skupni protesti bodo tem ljudem dokazali, da je samomor častnejši nego na življenje, ki visi na zadnjem škisu in pagatu!

Dnevne vesti.

Da bodo železničarskemu osebju od 1. t. m. dalje priznali vse draginjske doklade itd. kakor drugim državnim nameščencem, sporoča g. pokraj. namestnik nasproti vestem, ki se te dni razširjajo v javnosti. Radikalci so postali pred

Oče je odrezal kos črnega kruha, položil mi ga je v torbo in odšla sva. Med potjo mi je postajalo zdaj vroče, zdaj hladno sapa mi je zastajala v grlu in boječe sem se oziral okrog. Zdelo se mi je, da so se vse smreke in bukve, po katerih sem včasih tako rad plezal in iskal ptičja gnezda, spremenile v hudomušne gospode in gospodične, da gledajo od vseh strani, kako capljam za očetom in komaj čakajo, kdaj me zgrabijo za ušesa in postavijo v kot. Pred lepo zidano hišo v mestu sva obstala. Oče mi je pokazal stopnjice, ki so vodile tja, kjer je bil takrat moj pekel in me zapustil samega. Kaj se je godilo z menoj potem, kako sem plezal po stopnicah do šolske sobe, kako sem odprl vrata in obstal na pragu kakor Lotova žena pred Sodomo, to mi je ostalo v spominu le kot nekaka megla. Zavedel sem se pravzaprav šele tedaj, ko sem že prav pridno vlekel tanko gori debelo doli in ponavljal za učiteljico, eno jabolko in še eno jabolko.

Nekoč, ko sem bil že pravi šolarček, sem odtrgal v klopi desko in udaril svojega soseda po glavi. Zakričal je na vso moč, meni pa se je zdelo, da sem storil junaško delo. Samo plačilo je bilo nekam čudno. Učiteljica me je povabila na hodnik zamahnila je z desnico in videl sem pri belem dnevu vse polno zvezd. V ušesih mi je zvenelo še drugi dan. Spak, sem si mislil, odkod neki je vzelo tole mehko in nafruljeno revšče tako moč? Sicer pa so trdili, da nisem posebno poreden in učiteljica me je celo pohvalila, ko jo je obiskala moja mati. Drug dogodek, ki mi je ostal globoko v spominu sem doživel pozimi.

V mestu je bil semenj. Zunaj je tulila burja in vrtela goste snežinke, ki so trkale na okna, češ, le stopite na plan, da se pomerimo, kdo je močnejši. Rokavic nisem nosil nikoli in poznal sem jih samo po imenu. Oče me je imel rad po svoje. Povedal ali pokazal mi ni tega nikdar, ker ni znal, ker so bile roke preokorna,

volitvami zelo pridni. Samo je interesantno, da se njihova pridnost pokaže vedno šele tedaj, kadar se uslužbenstvo v svojem obupu oglasi. Drugače bi pač ne bilo draginjskih doklad itd. Še eno: namesto obljub, dajte uslužbenstvu, kar je uslužbenstva, rajši izplačati.

Iz poštnih krogov nam pišejo: Gospod urednik! Kakor smo izvedeli iz časopisov, preganja oblastni direktor dr. Debeljak svojega podrejenega uslužbenca radi žaljenja uradne osebe oziroma urada. Zatekel se je z ovadbo k s. k. z § 104., kateri naj reši njegovo kruto užaljeno čast visokega upravnega funkcionarja v večem spomin in svarilni vzgled ostalemu osebju. — Bože mili! Koliko bridkih žaljenj, sramotenja, zapostavljanja, malenkostnih šikan je doživel in doživlja ravno ta uradnik in premnogi drugi g. Debeljaku neljubi uslužbenci po njegovih hlapcih in valptih! Kdo bo dal tem nedolžno preganjanim zadoščenja? — Vsi vemo danes prav dobro, kaj so to »filatelisti-grosisti«. Ne opere jih noben zavraten poskus in tudi ne vsi redovi pa odlikovanja. Zakaj pa g. Debeljak ne poskusi oprati se na edino pravi način ter dakože svojo nekrivdo tega, kar so mu in kar se mu že javno očita? Pa je ta dični gospod vse lepo vtaknil v žep ter se potuhnil kakor žužek. Ker pa on tega ne stori in tudi storiti ne meni, svetujemo državnemu pravdništvu, naj stori ono svojo dolžnost, da se zadeva res končno javno pojasni v prid javnosti in nedolžnih (?) gospodov samih. V ta namen bi se morale zaseči takoj vse v poštev prihajajoče oddajne knjige in receptisi poštnega urada Ljubljana I. Eventualni izgovori skrbnih gospodov, da jih ne morejo izročiti iz kakršnegakoli vzroka — ne drže!! Vse to lahko dokažemo. Samo naj se blagovoli državno pravdništvu obrniti na nas. S takimi izvedenci, kakor jih baje predlagajo izza upravnih kulis, se seveda ne bo dalo nikdar ničesar dokazati. Vsak petelin ima korajžo na domačem ognjišču. Torej ne kdo je pisal, ampak kaj je pisal, je glavna stvar.

Podporno društvo žel. uslužbencev v Ljubljani javlja na temelju sklepa občnega zbora svojim članom-upokojevcem, da je mesečna članarina od 1. aprila t. l. povišana na 3 Din. Od 1. maja t. l. se izplačuje za vsak smrtni slučaj 2500 Din. Občni zbor dovoljuje članom upokojevcem, da plačujejo dosedanjo članarino 2 Din, in jim za to pritiče podpora v znesku 1500 Din. Vse upokojene prosimo, da naj-

da bi me pogladile po glavi. Včasih pa je vendarle zagovorilo v njem očetovsko čustvo, in tako je bilo tudi tisti dan. Bil sem že v tretjem razredu in z zavistjo sem se oziral po mestnih otrocih, ki so hodili v novih oblekah, leno umiti in počesani, kar pri meni ni bilo v navadi, ker sem moral pomagati očetu obdelovati zemljo in skrbeti za živino. Učitelj je brskal po slovnici in pravil nekaj o pridevniku in njegovem pomenu za naš jezik, ko so se nepričakovano odprla vrata in zagledal sem na pragu očeta. Kakršen je hodil med živino na semnju, tak je stal na pragu. V škornjih, ki so bili večji kakor obe njegovi nogi, v ponošenem, razstrganem kožuhu, z živinsko dlako na komolcih in hrbtu, v stari kučmi, ki mu je zlezla čez ušesa in s posebno otožno zadovoljnim smehljanjem na ustih.

»Na, fant,« je spregovoril in stopil proti meni. »Rokavice sem ti prinesel, da te ne bo zeblo, ko se boš vračal domov.« (Dalje prih.)

Kasneje do 1. julija t. l. zanesljivo sporo-
če društvu, katero članarino žele v bodo-
če plačati. Obširnejša letna poročila so
razobešana na vseh postajah. — Odbor.

Delavci! kupujte čevlje samo z znam-
ko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina
& Ko., Tržič, ki so najboljši in najcenejši.
Glavna zaloga na drobno in debelo. Ljub-
ljana, Breg 20.

Ljubljana.

Redna odborova seja podružnice
»Svobode« v Spodnji Šiški se bo vršila
dne 16. marca ob 8. zvečer z običajnim
dnevним redom. Točnost vseh odbor-
nikov dolžnost. — Tajnik.

Celje.

Marksova proslava. V ponedeljek,
12. t. m. se je vršila v gostilni »Zeleni
travnik« brez velikega pompa in agita-
cije ob pol osmih zvečer lepo obiskana
Marksova slavnost ob priliki 40letnice
njegove smrti. Pevski zbor »Naprej« je
zapel po otvoritvi »Čujte glas ogromni!«
nakar je sodrug Koren v preprostih besedah
predaval o Marksovem življenju in
njegovem delu, katerega se danes oklepa
ves svetovni proletarijat. Akademski
hlapci kapitalizma poskušajo z znanstvenimi
dokazi zavračati znanstvene nauke
socializma, ti dokazi se pa odbijajo na
trdi skali njegovega dela in naukih, ki
imajo milijone zagovornikov širom vsega
sveta. Delavno ljudstvo je samo na sebi
najboljši dokaz, da so Marksovi nauki
pravilni. V kapitalističnem družabnem
redu jih samo občuti na lastnem telesu,
in to ga sili k premišljevanju. Rešitev
proletariata mora priti iz proletariata sa-
mega, v enotnih in discipliniranih organi-
zacijah, v katerih ni in ne more biti pro-
stora za provokacije in izdajice. V tem
smislu je zaklical Karel Marks že leta
1848: Proletarci vseh dežel, združite se!
Po končanem predavanju je spet za-
pel delavsko himno celjski pevski zbor
»Naprej«.

Maribo.

Dr. Kukovec je telegrafiral kralju
»Na severni meji Vaše države zmaguje
Radič in Nemeč. Odklanjam odgovor-
nost, ako se pred volitvami ne izpuste
iz zaporov jugoslov. nacionalisti«. Jezi-
kovnih napak se nam ljubi popravljati.
Vprašamo le: kako in za kaj pa je dični
dr. Kukovec »odgovoren«? Je v resnici
tako domišljav, da misli, da pojde vse na-
robre radi ene njegove nesmiselne gro-
znice? Sicer pa smo slišali še pred odda-
jo Kukovčeve brzojavke, da je preiskava
proti Orjunašem, osumljenim napada na
Cirilovo tiskarno, končana in da bodo
Orjunci v najkrajšem času izpuščeni na
paso. Ali še eno: kako hoče ubogih par
mladičev reševati milo našo domovino?
Ali s »silobranom«?

POZOR!

Organizacije in zaupniki naj, takoj
sporoče izid volitev telefonično kjer bo le
mogoče. Organizacije in zaupniki v kranj-
skem volilnem okrožju: pismeno na na-
slov: Ljubljana, poštni predal 168; telefo-
nično: številka 312. brzojavno na naslov:
»Naprej«. Ljubljana. — Organizacije in
zaupniki mariborskega volilnega okrožja
pa na naslov: Okrožno tašništvo SSJ in
KDZ v Celju, Gosposka ulica 3, brzojav-
no na naslov: Koren, Celje, Gosposka
ulica.

ČUVARJI SKRINJIC!

V soboto, dne 17. t. m. ob 15. mora
biti vsak naznanjeni čuvar navzoč na vo-
lišču pri sestavljanju otvoritvenega pro-

tokola. Tudi če ni bil pozvan od občin-
skega urada naj bo od določeni uri na
mestu. Čuvarje, ki so nam jih organizacije
in zaupniki naznanili do 20. februarja,
smo naznanili, zato so upravičeni biti ču-
varji naše skrinjice in morajo prisostvo-
vati sejam volilne komisije. V soboto to-
rej vsi čuvarji na volišču!

**Socialisti spoštujemo vero, zato je
ne vlačimo v politiko, da z lažnjivimi fra-
zami privabimo nezavedno maso na svoj
mlin. Socialisti pravimo: Vera brez del
je mrtva.**

IZ UNIJE SLOV. RUDARJEV.

Prejeli smo sledeči dopis:

Uredništvo »Napreja« naprošamo, da
priobči v prihodnji številki »Napreja«
sledeči pripombo k poročilu o unijske-
mu zboru, objavljenemu v »Napreju« št.
53: da se ne vzame na znanje, ker ne
odgovarja resnici. — Anton Prašnikar,
Franc Gostiša in Franc Dolinšek za po-
družnico Unije slov. rudarjev v Zagorju.
— Opomba poročevalčeva: Če poročilo
ne odgovarja resnici, bi bila dolžnost ss.,
kateri so poslali pripombo, da povedo,
kaj je v njem neresničnega. Žalostno je,
da ne vedo, kaj se je sklenilo, čeprav so
bili navzoči. Konstatiram: kar je zbor
sklepal, je vse sklepal po predlogih po-
družnice Trbovlje, razen poročila načel-
stva. Čudno je, da so poslali ss. »Napre-
ju« pripombo, in zakaj ne tudi »Delavcu«,
v katerem je poročilo res netočno. Pa
vemo zakaj to! Zato, ker se je to poro-
čilo pisalo v Zagorju. Vsi delegati vedo,
da je bila soglasno sklenjena odprava
bolniške podpore ter uvedba prostih
znamk članom I. razreda za časa bolezi-
ni. Sklep seje ožjega in širšega odbora
Unije z dne 14. maja 1922 se je odobril
samo, kar se tiče povišanja prispevkov,
kar pa se tiče povišanja podpor, pa ni
zbor sklepa odobril, temveč je sklenil,
da se podpore ne povišajo. Predlog glede
premetitve centrale v Celje je bil s
3 proti 3 glasovom odklonjen, s tem
pa še ni sklenjeno, da ostane cen-
trala za večne čase v Zagorju
marveč se lahko prestavi v kak drug
kraj, če se pokaže, da bi bilo to koristno
organizacijskemu napredku. Kar se pa
tiče nastavljenec, se ni nič definitivne-
ga sklepalo, ker so bili vsi mnenja, da
spadajo v delokrog odbora. Pripomniti
moram še to, da ni bil zbor na onem vi-
šku kakor bi moral biti. Vladalo je na
njem nekakšno mrzlično gibanje brez
vsakega interesa za bodoče organizaci-
jsko delo. Opažati je bilo, kako se vele-
zaslužni sodrugi s ciničnim nasmehom
poslavljajo od voditeljskih mest. Gotovo
ni to v skladu z našim soc. programom,
ker smo v organizaciji vsi enaki, najsi bo
kdo v prvi ali pa v zadnji vrsti. Novoz-
voljeni odbor se gotovo zaveda, da je
prevzel važno nalogo, a izvršil jo bo, če
ga bodo vsi člani zvesto podpirali pri
njegovem delu, za katero bo na prihod-
njem zboru moral polagati delegatom
račune. Zavedati se mora tudi tega, da
se bo moral ravnati natančno po pravi-
lih in sklepih zbora. Če bi pa hoteli po-
samezniki sklepe pretvarjati, je dolžnost
vsakega posameznega odbornika, da po-
ve članom, da bodo potem sami odločali,
kaj je v interesu org. in kaj ne. Le na ta
način bomo vzbudili v proletariatu za-
upanje in vero v organizacijo, katero je
izgubil samo zaradi dosedanega obsolu-
tističnega vodstva v centrali.

Pariški komunisti so se borili proti
režimu — naši »komunisti« se hodijo klan-
jati meščanskemu ministru!

Dopisi.

Litija. Neki članek iz litijskega okraja
odgovarja v »Novi pravdi« z dne 13. t. m.
s precej neumnimi besedami. Mi litijski
socialisti smo poročali v »Napreju« 8. t.
m., da so govorniki in kandidat NSS do-
živeli v Šmartnem in Litiji fiasko, ki ga
morajo samim sebi pripisati radi svo-
jega slabega nastopa. Kajti, gospodje, če
ste na vsakem shodu tako boječi, kakor
ste bili v Šmartnem in Litiji, potem ste
lahko sigurni, da ste izgrali. Obžalujem
pa, da ste še tako daleč za 1... da niste
kapirali besed na vašem shodu v Litiji iz-
voljenega predsednika. Dobro znani član-
kar nam očita, da opravljamo službo za
klerikalce. Nikdar je nismo in je tudi ne
bomo. Pač na kličemo članarja na odgo-
vor, ali smo že mi delali kakšne kompro-
mise v Litiji z nasprotnimi strankami.
Nikdar! Vi, gospodje NSS, po lastnih iz-
javah zastopniki delavstva (pa ne zares),
spomnite se, kako ste se pri občinskih
volitvah v Litiji nesramno vezali s kapi-
talisti JDS in jim »štango« držali. Ali vas
ni nič sram? Ja, ubogo delavstvo bi vleklj
za nos in potom njega prišli do masnega
korita — pa najprvo delajte, potem dobite
zaslombo. Povemo vam, da nastopamo
mi popolnoma sami brez vsakih kompro-
misov in tako tudi v bodoče, magari če
ostane samo eden. Če hočete izvedeti iz
Litije več vaših grehov, katerih nobena
voda ne opere, smo na razpolago.

Guštanj. Volitve se bližajo, nasprot-
ne stranke strašno delujejo, pošiljajo za-
stoj svoje časopise, radikalna stranka
pošilja svojih listov vsak teden po cele
klade brezplačno. O gospodje, zdaj pri vo-
litvah vam nobena vrata niso preumaza-
na in vidite vsakega umazanega in raz-
trganega človeka. A potem, ko bodo vo-
litve končane, potem boste dajali delavcu
namesto kruha kamen! Iz te moke pri
nas ne bo kruha, ker delavstvo se je na
članskem zborovanju 11. t. m. izreklo so-
glasno, da bo 18. marca vrglo svojo kro-
glico v 8. skrinjico. Kmetje v Tolstem
vrhu in na Zelovcu pripravite se na dan
volitev vsi v 8. skrinjico! Povejte tudi
vašim tovarišem, naj gredo vsi z vami.
Kmetje vsaka druga skrinjica je vam na-
sprotna skrinjica. Dajte zato 18. t. m. ob-
račun našim skupnim izkoriščevalcem!

Radeče pri Zidan. mostu. V nedeljo,
11. t. m. takoj po maši ob 7. je imela ne-
zavisna stranka delovnega ljudstva javni
volilni shod v Radečah na trgu. Otvoril
in predsedoval je shodu znani samostoj-
no, NSS, republikansko, klerikalno, komu-
nistično in nezavisno pobarvani Iv. Kuž-
nik. Obljubil je, da dobi vsak besedo, naj-
si bo katerekoli stranke. Navzočih je bilo
100—120 ljudi vseh strank. Prvi je dobil
besedo nezavisni Pokovec, kateri je začel
kričati in vabiti ljudi skupaj, ki so bili po
celem trgu raztreseni, mala peščica pa je
stala okoli mize predsednikove. Ker ljud-
stvo ni hotelo bližje, je polagoma začel
svoj govor. Kakih 10 minut so ga pustili
mirno govoriti, potem pa so začeli med-
klici in niso hoteli nehati dokler ni dobil
par toplih zausnic neki pristaš SLS. Nato
je Pokovec zopet začel govoriti in zopet
so padali medklici, ker ga na ljudstvo ni
hotelo več poslušati je sodrug Pičinin
zahteval, naj se da drugemu govorniku
beseda. K besedi sta se priglasila samo
sodrugi Böhm in Pičinin. Böhm je v imenu
oficijelne Soc. stranke Jugoslavije stvarno
odgovarjal na izvajanja predgovornikova
in pokazal fraze, ki jih trosijo večkrat pre-

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Drugi dan je bil velik shod v proslavo ruske revolucije. Liza je upala, da pridrži svojega moža doma. Imela je težko slutnjo, da se zgodi nekaj strašnega na shodu: prepir, boj, France bo kričal nekaj in policaji mu razbijejo glavo s količi in potem odpeljejo vse poslušalce v ječo. Zastoj je France prisegal, da ne bo delal nič drugega, kakor prodajal knjige in ljudem odkazoval sedeže — Liza ga je čvrsto objela in se pošteno izjokala na njegovih prsih. Ko pa tudi to ni pomagalo, je zopet poklicala po sosedu starega Dreva, da naj pride hitro na pomoč. Veteran civilne vojne je prišel in začela se je dvojna ofenziva, toda France ni hotel odnehati. Naposled je Liza sklenila, da pojde z njim.

Peter Drev je dejal, da tudi njega zanima shod. Svetoval je ženi, naj pusti Franceta, on se pa vrne z vozom in najprvo odpeljeta otroke k njegovi stari, pri kateri prebijejo noč, nato odrineta v mešto, kjer se snideta s Francetom v opernem gledališču in po shodu se odpeljejo vsi trije skupaj domov. S tem so bili zadovoljni vsi, posebno pa France, ki je že sanjal, da se stari vojak naleze prevratne vročice na shodu.

Toda France je slabo računal. Na njegovo veliko presečenje je zagledal starca v gledališču v bledomodri vojaški uniformi z dvema vrstama medenih gumbov na suknji. Sodrugi so začudeno gledali uniformirano prikazen — in čudili so se toliko bolj, ker je bila ta prikazen v družbi Kremenovi. Stari kmet je tudi strmel v veliko množico, v rdeče vrtnice v gumbnicah in rdeče trakove v lasih deklet, gledal je okrašene stene in ograjo galerije z veliko rdečo zastavo in s prapori društva Karla Marksa, mladinske socialistične organizacije, unije strojnikov števil. 4717, unije tesarjev števil. 529 in Delavske kooperativne družbe. Obrnil se je k Kremenu in ga vprašal: »Kje je ameriška zastava?«

Nemški pevski zbor je zapel marseljezo, ki je izzvala hrupen aplavz in mahanje z rdečimi rutami. Jakob, predsednik shoda, je stopil v ospredje odra in otvoril zborovanje s kratkim uvodom. Rekel je, da so vsi socialisti dolgo let posluževali prisposodob, kadar so hoteli označiti razmere v Ameriki; navadno so rekli, da je pri nas »ravno tako kakor v Rusiji«. Ampak odslej ne bodo več mogli reči tega, ker Rusija je svobodna in Amerika bo sledila njenemu zgledu, kadar pride k pameti.

krščenji voditelji in reševalci delavnega ljudstva. Ko je še v kratkih in jedrnatih besedah orisal delovanje reakcionarnih strank v državnem zboru, se je dotaknil tudi organizacije proletariata, kar pa Pokovcu ni ugajalo. Ni hotel, da bi delavec in kmet spoznala, kje je za njih rešitev in katera organizacija je prava, čista, pravična in poštena. Začel je delati medklice, ki pa mu jih je sodr. Böhm stvarno odbil. To je pa Pokovčeve pristaše razdražilo in videti je bilo, da bo zopet nastal nemir. Zato je sodr. Pičinin posredoval pri predsedniku, naj ljudstvo opozori na red in disciplino. Med posredovanjem je končal sodr. Böhm svoj govor, nakar je zahteval sodr. Pičinin besedo. Predsednik ni hotel dati niemu besede in je zaključil shod. Ker pa sodr. Pičinin ni dobil besede, je otvoril shod KDZ in najprvo pošteno okrcal predsednika Kužnika, nato je v kratkem govoru podal sliko razmer po prevratu. Radečanom je poklical v spomin, kako so na trgu vse stranke obljubljale ljudstvu, da mu priborijo tako zaželjeno republiko, takrat je nastopil tudi župnik iz Št. Janža g. Bajc, kateri je še posebno poudarjal in zagotavljal republi-

ko, samo da ni povedal, kakšno republiko on hoče. Ko je sodr. Pičinin postavil vprašanje, ali se spominjajo na to, ali je res ali ne, so ljudje pritrjevali. Nato je orisal delovanje klerikalne stranke, komunistične stranke in Radičeve stranke, vprašal je, če je ljudstvo dalo svoj glas in zaupanje poslancem zato, da so komunisti delali kravale in uprizarjali atentate itd. in če je hrvatsko ljudstvo zato volilo poslance, da bodo doma sedeli in nič delali, ali pa zato, da gredo v Belgrad in jim priborijo, kar so jim pred volitvami tako obljubovali. (Medklici: Sedaj jih poznamo!) Ko je še omenil, kako so komunisti zapeljali ljudstvo in s svojim postopanjem dali vladi povod, da je izdala obznanilo in uvedla zakon o zaščiti države, in ko je povedal, da je pod klerikalno vlado tekla kri na Zaloški cesti in da je pod to vlado začela rasti draginja in davki, je v kratkih besedah apeliral na navzoče, naj vsak volilec trezno premisli, kateri stranki bo oddal 18. marca svojo kroglico, kateri stranki bo zaupal, da bo v resnici storila vse, kar je v njeni moči in ki bo zastopala koristi vsega ljudstva. Kdor je socialist, ta bo vrgel v 8. skrinjico svojo kroglico.

Nato je Jakob predstavil sodruga Pavla Mihajloviča, ruskega socialista, ki je prišel iz New Yorka, da razloži pomen največjega dogodka v zgodovini. Pavel Mihajlovič, velik mož s črno brado in brkami ter profesorskega nastopa, je izrekel nekaj ruskih besed, potem pa je govoril eno uro v slabi angleščini. Skušal je povedati občinstvu, kako so Rusi dosegli svojo svobodo, katero vporabijo za osvoboditev proletariata v vseh ostalih deželah. Njemu je sledil Rajer, zastopnik unije preprogarjev, ki je dejal, da Ameriki ni treba nobene vojne z Nemčijo, kajti Rusija je pokazala nemškimi delavcem, kaj jim je storiti in Nemci ne bodo dolgo čakali. On ve, da pride kmalu revolucija v Nemčijo; njegov brat je urednik socialističnega lista v Lipskem in Rajer je prejel informacije o resničnem notranjem položaju in stari domovini.

Tretji je nastopil sodrug Kolar, urednik »Delavca«, in tedaj so prišle sitnosti. Mladi urednik ni izgubljal časa z uvodom, pač pa je z vsem ognjem takoj udaril po ameriškem militarizmu. On je mednarodni revolucionar in ni je kapitalistične vlade na svetu, katera bi ga prisilila, da bi oblekel vojaško suknjo za okrvavljeno sodrugo. Nikdar ga ne pripravijo, da bi moral svoje delavske brate v Nemčiji, Avstriji, Bolgariji ali na Turškem! Mogotci v Wall Streetu se bodo opekli, če mislijo, da lahko zapode Američane v klavnico... »Razumite me dobro« — je vpil Kolar na ves glas in vsakdo ga je lahko razumel — »razumite me, da jaz nisem pacifist, nisem proti vojni, ampak jaz si sam volim vojno in s kom se bom bojeval. Če mi potisnejo puško v roke, ne bom se je branil — o ne, kajti mezdni sužnji si že dolgo časa žele pušk — toda moja stvar je, proti komu namerim puško: proti sovražniku za moj hrbtom — proti bratu delavcu iz Nemčije ali proti mojemu izkoriščevalcu iz Wall Streeta in njegovim časnikarskim lakajem ter vojaškim marionetam!...«

Te besede so padle kakor udarec bata in utonile v silovitem aplavzu, ki je zagrmel po vsej dvorani. Ali v tistem hipu se je razburjena množica zavedla, da nekaj ni v redu. Starec z belo brado in v blede modri vojaški uniformi se je dvignil s svojega sedeža sredi gledališča in je kričal ter mahal z rokami. Ljudje blizu njega so ga skušali posaditi nazaj, pa se ni dal. Stiskal je pesti in se drl na vse grlo. Poslušalci so postali pozorni in iz radovednosti so utihnili z aplavzom. Tedaj se je slišal njegov tresoč glas:

»Sramota! Sramota! — Sram vas bodi! Ti fant tam gori, ti govoriš izdajalsko!« (Dalje prih.)

Med govorom je Pokovec vedno delal medklice češ, na to bom odgovoril. Ker pa s. Pičinin prej ni dobil besede od njegovega predsednika, je tudi Pokovec ni dobil in je bil shod zaključen. Kakor sem, tako tja. Po končanem shodu, ki je trajal do 9^{3/4}., se je ljudstvo razšlo, nekaj pa jih je še ostalo na trgu in so se menili z vsakovrstnimi pogovori. — Sodrugi! Volilci! Na volilnem manifestu stranke delovnega ljudstva imate podpisana znana imena, med njimi Miho Korena, ki sedaj na radikalni listi kandidira. Poglejte natančno vse podpise, razmišljajte in sodite, povejte tudi vašim sotrpinom, kmetom, delavcem v tovarni, rudarjem, železničarjem, da bodo tudi oni vedeli, kdo je njih pošten in pravični zastopnik. Enkrat so vas zapeljali, ne dajte se zapeliat v drugič, ko bo šiba sedaj hujša!! Ne pozabite pa na naše organizacije pomnožite naše vrste in razširjajte naš tisk, ker to je vaše orožje, s katerim odbijate napade vaših nasprotnikov. Ne počivaj! Delaj, da zmagata 8. skrinjica, ki je tvoja.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Nepremočljive
dežne plašče
za dame in gospode
priporoča trvdka

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mesni trg 10.

Za nakup blaga
za moške in ženske obleke in
perila po najnižjih cenah

se priporoča trvdka

R. MIKLAVC, LJUBLJANA,

Lingarjeva ulica, Pred Škofijo, Nedarska ulica.

PERILO

za dame, gospode in otroke
po zmernih cenah pri

A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.